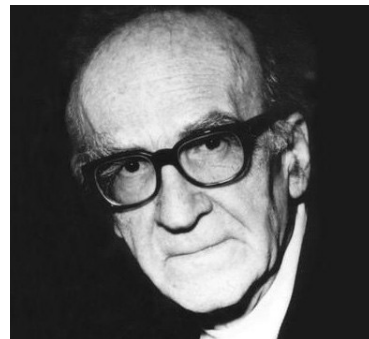

CERNĂUȚII (DIN CARNETUL UNUI CERCETAȘ)

Mircea ELIADE

Numai eu am știut cum am dus valiza plină cu schimburi și trombonul la care cînt (fac doar parte din fanfara liceului) pînă la gară. Cum mergeam așa, cu povara sub lungă-mi manta neagră și cu instrumentul lucitor sub braț, păream un mîndru studios din sălile universității întorcîndu-se acasă tîrziu după un lung drum făcut în Salamanca.

În gară ... ca la gară. Noroc că aveam vagon special (unii spuneau că aveam și tren special, dar asta n-am crezut-o eu) și fără multă epuizare ne văzurăm locurile noastre.

De regulă, cînd plec din București, «focar de viții» și «curent de josnicii», cum îmi place să-l numesc, sînt tare vesel.

Cu totul contrariu se întîmpla în seara aceea; nu eram de bună seamă în apele mele. Băieții, obișnuiți să le spun, fură întrucîtva decepționați văzîndu-mă că fără vorbă scot din largu-mi buzunar al tunicii, unde începe în voie o veveriță vie (m-am convins de aceasta) al doilea volum din *Rouge et noir* și încep să cetesc. Asta nu le-a convenit băieților.

Acuma puțin îmi pasă mie de gîndurile lor și cum în compartimentul acela nu era nici un cercetaș, pe la douăsprezece mă înfășuram în cuvioasa-mi pelerină și mă culcai.

Trenul gonia spre Moldova, subsemnatul sforăia și ceilalți chicoteau. Bietul meu volum zăcea demult zvîrlit pe fereastra deschisă. Asta le era obiceiul de a-mi arunca cărțile (și închipuiți-vă că nici nu l-am plătit!...) și pelerini se desfăcuse pe jumătate.

Deodată, cînd mă învîrtii, simt că brațul stîng opune rezistență. Stăruii, nervii se aprind, mușchii se contractă și deschid ochii. Eram legat cu lanțurile canapelierii și centiroanele băieților. Curat, își bătuseră joc de mine și acuma rîdeau să se prăpădească, în timp ce eu n-aveam poftă de nici un zîmbet. Și cît n-aș fi dat să pot surîde în momentul acela...

Unul din ei îmi ținu o cuvîntare funebră în care mă asemăna cu Prometeu răstignit pentru ideile mele și osîndit să capăt la fiecare minut o lovitură de teu peste pîntece (eu nu pot pricepe cum de-a ajuns un asemenea instrument în mîna lor)...

La urmă îmi aduse și oglindă. Dumnezeule! Eram uns de sus și pînă jos cu cărbune vegetal: (oamenii savanți se

exprimă totdeauna în termeni științifici!). Se vedea limpede că nemernicii căutau să-mi schimbe rasa.

Furios, cerui dreptate cestorului, care și el mergea la Cernăuți. Acesta mi-o dete cu ajutorul teu-lui și peste cinci minute eram din nou în brațele lui Morfeu.

Închipuiți-vă, visam în noaptea aceea că găsisem o comoară ... în lire sterlinge. Nici gînd să-mi cumpăr cărți, dulapuri sau laborator, ca acuma. Nu! Ci aruncam cu vădită plăcere monedele într-o apă roșie și fiecare se transforma într-un triton zburdalnic. După ce le isprăvesc pe toate, mă prinde necazul și dai! Si dai! În scurt timp mă tăbăcisem tot, ... în vis bine înțeles.

Nu mult după aceea mă deșteptai. Afară era aproape ziuă. Trecusem Rîmnicul Sărat pe cît se pare și o dungă roșiatică pierdută printre dealuri arăta ivirea zorilor. La fereastra stătea P., cela ce mă legase mai vîrtos noaptea trecută și care îmi administrase cel pe jumătate, pregătindu-mă să-i dau un pumn formidabil cînd se întoarce.

Mă mir cum am mai supraviețuit. Nu era P..., era dl....

Prin gări ieșeam la fereastra și strigam: Pintilie! Vasiliu! Pal! Pal!

Și să fi văzut cum întorcea lumea capetele... Mă gîndeam să strig odată în Gara de Nord, dar știi, din toate puterile: Popescu! Măi Popescu!...

*

Am ajuns în Cernăuți spre seară. La gară muzică, lume și chiar cîteva discursuri. Un domn profesor și-a dat osteneala, osteneală de altfel încununată de succes de a ne face să credem că ne aflăm în Cernăuți și nu într-ată parte.

Un altul ne-a amintit că avem ca rege pe Vodă-Ferdinand I și ne-a atras atenția că, deși ne aflăm în anul 1922, suntem încă în luna iunie, fapt de care toată lumea a rămas încîntată.

După o jumătate de ceas de umblet în sunetul trompetelor am ajuns la o clădire imensă, pe care era scris „casarmă”. Într-o sală plină cu paturi a fost încartiruit liceul nostru. Mărturisesc că eram atît de obosit încît imediat ce am ajuns am și plecat să mă plimb. Cauza era atmosfera cu totul originală ce domnea acolo.

De a doua zi începu matchul cupei pentru oină și pentru că n-am fost niciodată pentru sport, plecai să mă plimb.

Trebuie să spun că Cernăuțul e un oraș foarte frumos; e așezat pe coline și posedă doi la sută români ce știu românește (căci se găsesc și de ceilalți). Nu vă închipuiți ce plăcere mi-a făcut faptul că am auzit pe doi țărani vorbind românește. Era pentru prima oară când auzeam în Cernăuți. Am notat în carnet numărul acelor ce vorbeau românește; nu trecea de treisprezece perechi. Eu cred că e destul, doar Cernăuțul n-are mai mult de o sută de mii de locuitori!..

Intru într-o cofetărie. Mîininc o prăjitură și scot să plătesc. După ce cer un pahar cu apă, întreb cît face.

Un băiat cu părul tuns militărește îmi aduce un pahar cu sifon (așa se obișnuiește acolo) și desfăcîndu-și degetele de la stînga le lasă să cadă brusc în jos.

N-am studiat antropologia, nici moravurile locuitorilor din Honolulu; era deci natural să nu pricep de la „prima vizită” ce-mi spunea un asemenea chinez.

De aceea îl rugai să repete. Tot fără nici un rezultat. Trăsei pe vecin de mîinecă:

– Va...aa...ss?

Pricepui. Trăsei pe altul:

– Vo...oo...ss?

Măi, al dracului! Toată lumea îi nemțită aici în Bucovina „veselă grădină”? Pe toți care îi întrebam, chiar rupînd-o pe franțuzește, același răspuns. Atunci începui cu semnele. Cînd vedeam că mă înec, mai luam o prăjitură, mai înghițeam un pahar cu sifon. Băiatul, înspăimîntat, se duse de chemă pe patron. Era un neamț burtos și cu ochelari, mînjit cu cremă pe tot obrazul. Cum veni, începu socoteala. Muia creionul chimic în gură, scria, socotea... Peste zece minute deveni radios și cetii nota; cinci mii șaptezeci și cinci bani. Îl socotii nebun și-i întinsei douăzeci de lei. Neamțul îmi aduse restul douăzeci și trei... Nici pînă azi n-am aflat aritmetica după care se conducea în socoteli...

Era interesant faptul că numai nume evreiești se vedeau pe firme.

Mi-s foarte simpatici localnicii, dovadă am căutat cu tot dinadinsul să intru în vorbă cu o duduie indigenă, ce ducea după sine un cărucior cu corcodușe.

Din tot ce am vorbit n-am înțeles o boacă. Dumneaci idem din ce am discutat eu. Dar m-am ales cu un potop de sunete ce aduceau a „șahăr-mahăr”. Numai atît!

Pe strada principală îmi scot șapca de la ușă și intru într-o băcănie.

– Guten Tag!

– Guten Tag!

– Aș dori o cutie de sardele!

– Waas?

– O cutie de sardele!

Negustorii făcură sfat. Peste un sfert de oră, în care timp mă distrai numărînd cutiile de cumpărături din raftul al doilea, unul din ei îmi aduse un borcan cu muștar.

– Nu d-asta, domnule. D-ai-a, zisei și-i arătai o cutie.

– D-ai-a? D-ai-a nu avem, făcu neamțul vesel că a putut scoate o vorbă românească...

În grădina publică văzui un tip foarte ciudat. Părea Matusalem sau așa ceva. Cetea dintr-un ceaslov soios și-și răsuca barba cu multă sfințenie.

Mă interesa atît de mult încît mă așezai în față și începui să-l schițez în carnet.

Bătrînul părea la început intrigat, apoi văzînd că scriu se apucă iarăși de cetit.

De sus se lăsa răcoare plină de liniște și de întremare, mai ales pentru mine care eram obosit de drum și de alergătură.

La întoarcere trec prin fața unei căsuțe nostime pe care sta scris cu verde: *Klein aber mein*. Din curte ieșeau o sumedenie de excursioniști, băieți și fete, nici unul mai mare de optsprezece ani, jumătate cu ochelari și toți cu părul blond.

Văzui cu mirare că fetele duceau sacii iar băieții se jucau cu umbreluțele.

Și toți păreau mulțumiți...

Un băiețuș îmi dădu un program. Naiba putea să-l înțeleagă? Era scris cu litere nemțești pe o parte, cu caractere ebraice pe alta. M-a nimerit și pe mine, care cunosc germana la perfecție iar din limba lui Israel nu pot cunoaște nimic.

Un vînzător de reviste și ziare stetea la un colț de stradă și striga:

– Valk... vok... u... ukk... oh... V... K... ukk...

Dintr-adins m-am oprit cinci minute și am ascultat. Dacă aș fi predat teoria lui Einstein unei scroafe cu purcei barem tot cîștigam ceva, căci omoram scroafa fără ajutorul măcelarului... Dar așa... Cînd fui aproape de cazarmă, văzui ceva pe care îl copiai în carnet. Iată-l:

Medic Universitar

Dr. L. Wechsler

Locuiește pe str. *Romană 26*

Wohn...

für *Rüssische strasse 26 (?)*

Ei! Asta le-a pus capăt la toate. Te pomenești că mă iau drept bolșevic...

Un tablou mi-a atras luarea aminte prin simțul bovin cu care fusese văruit. Îmi pare rău că nu l-am descris în carnet.

Noaptea, în dormitor, am fost din nou victima vacsului dar de atunci m-am învățat minte.

De cu seară îmi cos plapuma în cap.

E un leac infailibil și vi-l recomand dacă aveți prieteni puși pe joacă...

(„Ziarul științelor populare și al călătoriilor”, București, An. XXVI, nr. 47, marți, 21 noiembrie 1922, p. 556-558).